

Schoolverzuim: een universeel probleem, dat lokale, nationale en internationale oplossingen nodig heeft

De eerste INSA (International Network for School Attendance) heeft op 16,17 en 18 oktober 2019 plaatsgevonden in Oslo. Deelnemers wisselden kennis, ervaring en inzichten ten aanzien van aanwezigheid op school uit op deze conferentie.

Maar liefst 250 deelnemers uit 40 verschillende landen konden elke dag uit meer dan 13 symposia kiezen om bij te wonen. De dag werd geopend door een internationale keynote.

Nederland werd goed vertegenwoordigd door 40 deelnemers! Professionals die werkzaam zijn bij samenwerkingsverbanden, maar ook beleidsmedewerkers (m.n. Amsterdam) en professionals vanuit diverse GGZ instellingen. Het samenwerkingsverband Noord-Kennemerland werd vertegenwoordigd door Regien van Looijen (primair onderwijs) en Irma de Wit.

Op de verschillende symposia waren ook interessante Nederlandse bijdragen. De grootste bijdrage werd geleverd door David Heyne¹, professor aan de universiteit van Leiden. Met een enorme inzet en enthousiasme is hij erin geslaagd om samen met het conferentie-comité de eerste editie van de INSA conferentie neer te zetten en tot een succes te maken.

Dit verslag bestaat uit de boodschap van de diverse keynotes, de Nederlandse bijdragen en sluit af met overdenkingen en bevindingen voor ons eigen samenwerkingsverband. Het verslag is slechts een fractie van wat er te zien, horen en ontdekken viel. Bij elke spreker is een voor iedereen toegankelijke link toegevoegd. Meer specifieke informatie, videomateriaal, powerpoints en wetenschappelijke artikelen over verzuim zijn te vinden via de INSA² site. Voor € 70 per jaar heeft u toegang tot verdiepingsmateriaal en de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen met professionals wereldwijd.

Dag 1 Lokale context

Carolyn Gentle-Genitty en de lokale context

De eerste dag werd geopend door Carolyn Gentle-Genitty³, Indiana University School of Social Work, USA. De lokale context stond centraal. Carolyn heeft gewerkt op een jongensschool en vertelde met mooie voorbeelden dat wij altijd vanuit ons eigen perspectief naar oplossingen zoeken, terwijl de jongere zelf de oplossing heeft. Attachment, commitment, involvement en belief zijn de 4 basisprincipes van waaruit zij werkt. Laat de jongeren weten dat je naast ze staat en dat ze gemist worden op school. Preventie is daarbij van essentieel belang. Wacht niet totdat het verzuim is opgelopen. Creëer vanaf het begin van het schooljaar meteen een Positive School Discipline. Laat mentoren bellen in de eerste week nadat de school is begonnen. Positieve bonding is een belangrijke beschermende factor binnen de school.

¹ <https://www.kenniscentrum-kjp.nl/over-ons/mensen-in-het-netwerk/david-heyne/>

² <https://www.insa.network/>

³ <https://uaa.iu.edu/contact/staff/gentle-genitty-carolyn.html>

Foranderingsfabrikken

Tijdens het eerste symposium waren de stemmen van de jongeren en hun ouders te horen. Het indrukwekkende verhaal van de change-factory, oftewel de Foranderingsfabrikken⁴ in het Noors. Door het vertellen van de verhalen van de jongeren hoopt de change-factory begrip te kweken en veranderingen tot stand te brengen. Door een change-methodology worden jongeren opgeleid om hun verhaal te vertellen. In Oslo stonden drie Noorse jongeren op het podium die elk op hun eigen manier hun verhaal vertelden.

Zij sloten af met tips voor school:

- *Ask us why*
- *Think behavior as a language*
- *Reach out warmly*
- *Think the best about us*
- *Don't give up on us*
- *Help us to understand the questions*

Patricia Graczyk, implementatie van schoolverzuimteams

In het kader van de invoering van M@ZL in onze regio was het verhaal van Patricia Graczyk (University of Illinois at Chigago, USA)⁵ bijzonder interessant. In diverse regio's in Amerika heeft zij geholpen bij de implementatie van schoolverzuimteams. Patricia beschreef haar dreamteam⁶ en liet zien hoe diverse verzuimdata verbonden kunnen worden aan het door Christopher Kearney ontwikkelde MTSS Framework.

Dreamteam

Dag 2 Internationale context

De tweede dag was er aandacht voor de internationale context, waarbij het Response to Intervention Model en de samenwerking tussen onderwijs en zorg een centrale rol speelden.

⁴ <https://www.16-27.nl/integraal-samenwerken/aanpak-buitenland>

<https://www.forandringsfabrikken.no/>

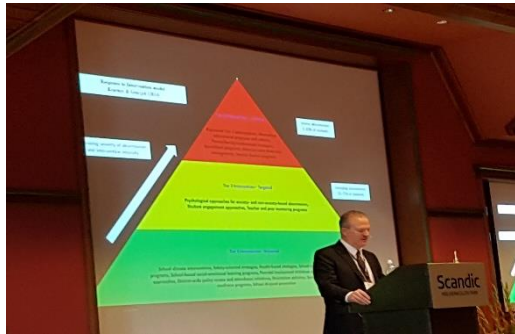
<https://www.forandringsfabrikken.no/article/about-us-english>

⁵ <https://ilmtss.net/about-us/our-staff/profile/patricia-graczyk>

⁶ <https://www.attendanceworks.org/a-dream-team-for-reducing-chronic-absence-the-cleveland-browns/>

Christopher Kearney, Response to Intervention model

Als eerste kwam keynotes C. Kearney, Distinguished Professor and Chair of Psychology at the University of Nevada, Las Vegas⁷ aan bod. In 2014 heeft hij het Response to Intervention Model toepasbaar gemaakt voor schoolverzuim. Het model kent een gelaagde aanpak (Tiers) om problemen in kaart te brengen en handvatten voor de praktijk te geven.

The marriage between Education & Mental Health Care

Vervolgens was het de beurt aan de Duitse, Australische en Nederlandse bijdragen die ieder op hun manier 'The Marriage between Education & Mental Health Care' beschreven. Nederland werd vertegenwoordigd door Marije Brouwers⁸ met een presentatie over het LINK-programma. Daarna Australië met een uitleg over het In2school⁹ programma. Het is mooi om te zien dat beide projecten gebruik maken van dezelfde bouwstenen:

- Denk out of the box
- Je kunt het niet alleen, hulpverlening altijd noodzakelijk
- Ga het 'True interprofessional marriage' aan
- Geef oudertraining
- Investeer in de relatie
- Werk toekomstgericht, stel doelen
- Blijf wanneer dat nodig is
- Exposure
- Maak een 'Return to school plan'

⁷ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6805702/>

⁸ <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2019/06/Aanpak-schoolweigering.pdf>

⁹ <https://www.smh.com.au/education/helping-kids-who-refuse-to-go-to-school-20190731-p52cij.html>

<https://www.schoolavoidance.com/>

Dag 3 Support, Collaboration, Creativity

Michael Gottfried en de mythen rondom schoolverzuim

De laatste dag startte met een heel interessante lezing van Michael Gottfried, professor aan de universiteit van Californië, Santa Barbara. Zijn onderzoek richt zich o.a. op schoolverzuim i.r.t. onderwijsbeleid.

In zijn lezing gaf Gottfried aan dat er geen ‘silver bullet’ is om schoolverzuim op te lossen. De oplossingen zijn regio bepaald, daar zal het moeten gebeuren. Hij sprak over de mythen rondom schoolverzuim. Zo zijn zorgen over schoolverzuim niet nieuw, maar voelt het nieuw vanwege de ‘big data’ die tegenwoordig beschikbaar zijn.

Leer in 8 minuten tijd meer over ‘Attending to Attendance: Myths and Learning Lessons’ via deze link.
¹⁰

Rene Halberstadt, onderzoek naar verzuimbeleid

Rene Halberstadt¹¹ was jarenlang leerplichtambtenaar in Den Haag en werkt nu voor de branchevereniging voor leerplichtambtenaren Ingrado. Hij onderzoekt al vijf jaar lang de relatie tussen ziekteverzuim (geoorloofd verzuim) en spijbelen (ongeoorloofd verzuim). Met zijn onderzoek toont hij aan dat leerlingen, ouders en het verzuimbeleid van de school elkaar op een specifieke wijze beïnvloeden: zij vormen een configuratie. Scholen zouden met verzuimbeleid meer rekening moeten houden met de samenstelling van de leerling- (en ouder)populatie. Dit voorjaar hoopt hij met zijn onderzoek te promoveren aan de Erasmus Universiteit.

---

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=vKkwK6Anapl>

¹¹ <https://www.vsvnee.nl/nieuwsbrief/Maart2019.html>

Afsluiting

De drie intensieve en leerzame dagen werden afgesloten door het conferentie comité. Deelnemers mochten in 1 woord aangeven wat ze waardevol vonden en mee naar huis nemen.

Aan de slag

Wanneer je kijkt naar bovenstaande foto, dan is Noord-Kennemerland een regio die volop in beweging is en waar het met de 'Collaboration' en 'Cooperation' wel goed zit. Initiatieven als CLEO¹², HIT¹³, HAS¹⁴ en M@ZL¹⁵ sluiten goed aan bij (inter)nationaal wetenschappelijk onderzoek. Vol enthousiasme is een grote groep van scholen, leerplichtambtenaren, verzuimcoördinatoren en GGD in schooljaar 2019-2020 aan de slag gegaan met de theorieën van Kearney en Gryzyck en worden het Tiermodel en de dreamteams regionaal verder uitgewerkt.

Met zijn allen durven we te springen om een stap verder te komen. Mooi om dus te eindigen met een beeld van de springschans in Hølmenkøllen Park, gelegen naast het hotel in Oslo waar de conferentie plaats vond.

---

¹² <https://www.swvnoord-kennemerland.nl/groups/25-cleo/welcome>

¹³ <https://www.swvnoord-kennemerland.nl/thoughts/401>

¹⁴ <https://www.swvnoord-kennemerland.nl/groups/23-has/welcome>

¹⁵ <https://www.ncj.nl/mazl/>